

Aalegaardens Erhvervelse. Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om den forlangte Afstaaelsessums Størrelse, bemærkes, at Udvalget er tilbøjelig til at finde den for høj, idet det maa forekomme Udvalget, at Afstaaelsessummen for den her omhandlede Forret til Fiskeri paa det paagældende Sted — og om andet kan der ikke være Tale, idet den Ejeren af Kroen som Lodsejer tilkommende almindelige Ret til Fiskeri ikke ønskes afløst — staar i et alt for stort Misforhold til den Sum, hvorfor Kro med Avlsbygninger, Jordtilliggende, Besætning og Inventar samt endelig Aalegaardsret for saa kort Tid siden er erhvervet. Dette er navnlig blevet Udvalget klart, efter at Udvalget er blevet bekendt med, at der ogsaa tilkommer de forenede Papirfabrikker som Ejer af Silkeborg Papirfabrik en lignende Aalegaardsret. Thi selv om Aalegaarden ved Resenbro herefter bevarer det Opland for sit Aalefiskeri, der ligger i Silkeborg Langsø, Ørnsø, Ulvsø og Funderaa, vil den dog ved en rationel Udnyttelse af Aaleværket ved Papirfabrikkernes Sluse afskæres fra at nyde godt af Aalebestanden i alle de store og vidtforgreneede Silkeborgsøer forbi Himmelbjerget helt op til Ry Mølle, hvor der ligeledes findes en Aalegaard.

Angaaende Aaleværket ved Silkeborg, om hvilket der, efter hvad der er forebragt Udvalget, for Tiden føres Forhandlinger om Salg, er der ved Undersøgelser i Rigsarkivet tilvejebragt følgende Oplysninger:

Ved kongeligt Skøde af 17. Januar 1769, tinglæst 5. Maj 1773, afhændedes Silkeborg Hovedgaard med dertil hørende „Fiskevand“.... „som nu dertil ligger af Alders Tid“.... Ved Tvangsauktionen 1823 gik Godset tilbage til Staten, jfr: Trap: Danmark, 3die Udgave V. Pag. 104, og der afholdtes derefter en Række Forpagningsauktioner over Aalefiskeriet til bemeldte Gaard. Af Konditionerne, der var omtrent enslydende, citeres fra Auktionen den 29. December 1831, 1ste Post: „Aalefiskeriet eller det saakaldte Aaleværk ved Hovedgaarden“...., 3die Post: „Forpagteren overdrages alene Fiskeriet i det saakaldte Aaleværk.... ved de deri værende Indretninger“, 4de Post: „Det paaligger Forpagteren at vedligeholde.... Litra b.: Aaleværket med alt dertil henhørende saasom.... Hækker, Stigboer, Vandkarme, Ripper, Floddet m. v. og de for Værket satte Pæle, til Forebyggelse af Beskadigelse ved Driviis, Litra c.: Dæmningen ved begge Sider af Aaleværket (Dæmningen ved Aaens vestre Side medregnet), hvorunder ogsaa indbefattes det Tilfælde, at Dæmningen gennembrydes af Vandet“, 7de Post: „Forpagteren maa ikke stemme Vandet i Aaen over det bestemte Flodemaal, der er afmærket paa.... Vandstuen.... Det bemærkes, at Hovedgaardens Forpagter er pligtig til ved Højvande.... at nedtage eller aabne Siden af Mølle eller Vandkarmen til Vandets Afløb samt at afstække Vandhjulene saaledes, at de for disse værende Stigbor ogsaa kan trækkes.“

Ved kgl. Skøde af 16. Juni 1845, tinglæst 26. s. M., afhændedes til Brødrene Drewsen:

„a. Grundstykket paa den østre Side af Gudenaå.... saavel som alle paa denne Grund staaende Bygninger, nemlig Møllen.... b. den saakaldte Stampeholm mellem Møllemarken og Aaleværket.... d. Ret til Afbenyttelse af Vandkraften ved Silkeborg Stigbord med dertil hørende Slusefiskeri.“

Det kan herefter ikke være Tvivl underkastet, at der tilkommer de forenede Papirfabrikker, der efter Brødrene Drewsen er blevne Ejere af den paagældende Ejendom, en Aalegaardsret af mindst samme Omfang som den ved Resenbro. Slusefiskeriet ved Silkeborg synes for Tiden ikke at være drevet i nogen synderlig stor Maalestok. Bliver det derimod udnyttet rationelt, hvad der nu kan synes at være